

Міністерство внутрішніх справ України
Харківський національний університет внутрішніх справ
Сумська філія

**ПРАВОВА НАУКА І ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ В
УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ**

**Матеріали
XIV Міжнародної науково-практичної конференції**

(19-20 травня 2023 року)

Суми – 2023

УДК 34
ББК 67
Р66

Рекомендовано до друку вченою радою Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, протокол № 5 від 17 травня 2023 року

Редакційна колегія:

Лукаш С. С., доктор юридичних наук, професор (голова редколегії);

Василенко В. А., кандидат філологічних наук, доцент;

Дуравкіна Н. І., кандидат юридичних наук, доцент;

Лук'янихіна О. А., кандидат економічних наук, доцент;

Панасюк О. В., доктор юридичних наук, доцент

Р66 Правова наука і державотворення в Україні в контексті інтеграційних процесів: матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції (19-20 травня 2023 року, м. Суми) / Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ. Суми: СФ ХНУВС, 2023. 373 с.

Збірник містить тези доповідей учасників XIV Міжнародної науково-практичної конференції «Правова наука і державотворення в Україні в контексті правової інтеграції» з проблем юриспруденції, економіки, філософії, історії, психології, лінгвістики, освіти, євроінтеграції на шляху сучасного державотворення в Україні. Матеріали викладені в авторській редакції з незначними коректорськими правками. Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори.

УДК 34
ББК 67

Електронна копія збірника безоплатно розміщується у відкритому доступі на сайті Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ (<http://www.univd.edu.ua>) у розділі «Наукова діяльність», сторінка «Матеріали науково-практичних конференцій»), а також у репозитарії ХНУВС (<http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/>)

© СФ ХНУВС, 2023

УДК 94(477)

Валерій Миколайович ВЛАСЕНКО,

доцент кафедри історії Сумського державного університету, кандидат історичних наук, доцент

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2220-2239>

ДО БІОГРАФІЇ ПРОФЕСОРА ВОЛОДИМИРА ЧЕРЕДІЄВА

Нині, коли Україна виборює свою незалежність, варто звернутися до історичного досвіду боротьби за власну державу. Під час Української революції 1917-1921 рр. чимало науковців, професорів вищих шкіл брали участь у розбудові державних інституцій. Серед них – Володимир Чередієв, який у 1919-1921 рр. очолював департамент у Міністерстві народного господарства Української Народної Республіки. Але інформації про нього вкрай мало. Лаконічними (у три речення) є дані в Енциклопедії українознавства, відсутні біографічні нариси в Енциклопедії історії України та Енциклопедії Сучасної України, а в науковій літературі його ім'я згадується лише у зв'язку з діяльністю в українських вищих школах у міжвоєнній Чехословаччині. Деякі епізоди біографії В. Чередієва за часів УНР розкривають матеріали фонду «Міністерство народного господарства УНР», що зберігається в Центральному державному архіві вищих органів влади та управління України (фонд 9, опис. 2, справа 202 «Чередієв Володимир»). Проаналізувавши його особисту справу, яка містить прохання, посвідчення, наказ, уповноваження й опитувальну (персональну) картку, та наукову літературу, можна сформулювати наступні тези:

1. Володимир Михайлович Чередієв народився 21 червня 1885 р. у сім'ї почесного громадянина (стан), як зазначено в опитувальній картці, «на Московії» (ймовірно, м. Корчева Тверської губ.). У 1906 р. закінчив Уманську сільськогосподарську школу (училище садівництва і землеробства), 1910 р. – Петровську сільськогосподарську академію. У 1911-1912 рр. працював дільничним агрономом в Ананівському повіті Херсонської губернії та Олександрівському повіті Катеринославської губернії, 1913 р. – повітовим агрономом Кам'янець-Подільського повіту Подільської губернії, з 1914 р. – губернським агрономом при Подільській землевпорядкувальній комісії, помічником уповноваженого Міністерства землеробства по заготівлі хліба для армії, керуючим районним (на кілька повітів) хлібним бюро на Поділлі, губернським земським агрономом, членом губернської земельної управи та головою губернської комісії з постачання хліба. Мав дружину і доньку, володів українською, російською, польською та німецькою мовами [1, арк. 5].

2. З липня 1919 р. В. Чередієв працював у Міністерстві народного господарства УНР. Спочатку був віце-директором, потім директором хлібного департаменту, як представник міністерства брав участь у засіданнях при уповноваженому центральних установ УНР [1, арк. 1-4].

3. Наприкінці 1920 р. разом з Урядом УНР змушений був перейти на територію Польщі. Перебував у Ченстохові. Залишався на посаді до початку 1922 р. У грудні 1921 р. взяв участь в установчих зборах Спілки

техніків сільського господарства в еміграції, де його обрали секретарем управи. Спілка висунула ідею про створення фахової вищої школи поза межами України.

4. У квітні 1922 р. за сприяння голови Українського громадського комітету в Празі М. Шаповала та фінансової підтримки чеської влади у невеличкому містечку Подебради була заснована Українська господарська академія (УГА) [2, с. 137]. Більшість членів Спілки переїхала до Чехословаччини і почала працювати в УГА. До складу першої Професорської ради увійшов і В. Чередиїв. Був спочатку доцентом, потім професором, продеканом (заступник) і деканом агрономічно-лісового факультету, очолював кафедру ботаніки, читав курси ботаніки та хліборобства, завідував бібліотекою академії [3, с. 59, 74-75, 109].

5. Напередодні світової економічної кризи 1929-1932 рр. чеська влада почала згортати допомогову акцію емігрантам, попередивши про припинення діяльності українських вищих шкіл. У 1932 р. на базі УГА був створений Український технічно-господарський інститут заочного навчання (УТГІ), куди перейшло чимало викладачів академії. В. Чередиїв був професором, керівником агрономічно-лісового відділення [4, с. 25-26]. До 1933 р. (час припинення) він працював також в Українському високому педагогічному інституті ім. М. Драгоманова. Брав участь у роботі таких фахових громадських організацій, як Союз організацій інженерів українців на еміграції, Спілка техніків сільського господарства в Чехії (член управи), а також у Першому (1926) та Другому (1932) українських наукових з'їздах. На другому форумі виголосив доповідь «Праці української еміграції в ділянці агрономічній» [2, с. 176, 235, 239, 248].

6. У Чехословаччині побачили світ його монографії, брошури, підручники, конспекти лекцій з ботаніки, фізіології та морфології рослин, землеробства, ґрунтознавства. Він був співредактором таких видань, як «Записки Української господарської академії в Чехословацькій республіці», «Молодий агроном», «Пасічництво», «Садівництво овочеve та ягідне», співупорядником «Російсько-українського сільськогосподарського словника» (2-го тому), перекладачем з чеської мови підручника К. Конічкова «Птахівництво», друкувався у «Сільськогосподарському збірнику», «Українському інженері» та інших фахових виданнях.

Помер Володимир Чередиїв 28 червня 1861 р. Похований на кладовищі у Подебрадах.

Отже, архівні матеріали і публікації української еміграції та діаспори розкривають деякі сторінки біографії та науково-педагогічної діяльності В. Чередиєва в Україні й еміграції. Перспективними, на думку автора, є дослідження щодо біографії вченого під час та після Другої світової війни.

Список бібліографічних посилань:

1. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України (ЦДАВО). Ф. 9. Оп. 2. Спр. 202. 5 арк.
2. Наріжний С. Українська еміграція. Культурна праця української еміграції між двома світовими війнами. Ч. 1. Прага, 1942. 372 с.
3. Українська господарська академія в Ч.С.Р. 1922-1935. Нью-Йорк: видання абсолювентів УГА та УТГІ, 1959. 247 с.

4. Український технічно-господарський інститут. Подєбради, 1934.
68 с.